

ת"פ (באר שבע) 32879-08-23 - מדינת ישראל - פמ"ד נ' אמיר אזברגה - בעצמו

פלילי - חוק העונשין - עבירות תעבורה

פלילי - שיקולי ענישה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 32879-08-23 מדינת ישראל נ' אזברגה

לפני כבוד השופט יובל ליבדרו

בעניין: המאשימה: מדינת ישראל - פמ"ד
ע"י ב"כ

נגד

הנאשם: אמיר אזברגה - בעצמו
ע"י ב"כ עו"ד נטלי אוטן

גזר דין

מבוא

1. הנאשם הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן (להלן: "כתב האישום") בביצוע עבירה של הפקרה אחרי פגיעה, עבירה לפי סעיף 64א(ג) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א - 1961 (להלן: "פקודת התעבורה").

2. במסגרת ההסדר הצדדים לא הגיעו להסכמות עונשיות, וכל צד טען לעונש באופן חופשי.

כתב האישום

3. מעובדות כתב האישום עולה כי ביום 20.12.2022 סמוך לשעה 17:46, הנאשם נהג ברכב "טויוטה קורולה" בכביש 31 מערד לכוון צומת שוקת בנתיב הימני מבין שני הנתיבים שהיו בכוון נסיעתו, כשאמו יושבת לצדו. תוך כדי הנסיעה, הנאשם הגיע עם רכבו לצומת מרומזר, שבין כביש 31 לבין רחוב שמיר בכניסה לאזור התעשייה בערד כשדלק ברמזור אור ירוק. באותה עת המנוח ה' י' ז"ל, קטין יליד 2013, התקרב אל כביש 31 מהמדרכה שבצדו הצפוני כשהוא רוכב על קורקינט. המנוח התכוון להמשיך בחציית כביש 31 מימין לשמאל כיוון הנסיעה של הנאשם.

עמוד 1

במועד הנ"ל, הנאשם עבר עם רכבו בצומת וביציאה ממנו פגע עם חזית צד ימין של רכבו במנוח, אשר אותה עת חצה את הכביש מימין לשמאל כיוון הנסיעה של הנאשם תוך כדי הרכיבה על הקורקינט. כתוצאה מכך המנוח הועף אל מכסה המנוע של הרכב ולאחר מכן נהדף קדימה ונפל על הכביש.

לאחר התאונה, הנאשם שידע כי פגע עם רכבו במנוח, המשיך בנסיעה, ועצר את רכבו בתחנת האוטובוס שממוקמת כ-100 מטר לאחר הצומת. הנאשם המתין בתוך רכבו, מבלי לצאת ממנו, וכעבור פרק זמן קצר המשיך בנסיעה ועזב את המקום עם רכבו. הנאשם בשום שלב לא יצא מרכבו, לא ניגש למנוח ולא הזעיק עזרה עבורו.

כתוצאה מהתאונה נגרמו למנוח חבלות קשות. בעודו שוכב על הכביש כאמור, תוך פרק זמן קצר הגיע למקום באופן אקראי רופא, אשר החל לטפל במנוח ולבצע בו החייאה עד להגעת ניידת מד"א, והוא פונה תוך כדי החייאה לבית החולים, שם נקבע מותו לאחר הגעתו.

בסמוך לשעה 19:00 במשטרת ישראל התקבל דיווח על מקום הימצאות הנאשם, והשוטרים החלו בחיפוש אחריו. בסמוך לתחנת הדלק בכניסה לכסיפה, השוטרים הבחינו ברכבו של הנאשם והחלו בנסיעה אחריו, תוך שהם מפעילים אור כחול, ובשלב מסוים כרזו לנאשם לעצור. הנאשם שהבחין בניידת, ברח עם רכבו לשטח, ובהמשך ברח רגלית לעבר בתי היישוב.

בסמוך לשעה 20:00 הנאשם התייצב בתחנת המשטרה בערוער לאחר שדודו ביקש ממנו להסגיר את עצמו.

ראיות לעונש

4. בעניינו של הנאשם התקבל **תסקיר של שירות המבחן** ממנו עלה כי זה בן 29, נשוי, בן להורים גרושים, גדל במציאות כלכלית קשה, חווה כילד אלימות פיזית, סיים 7 שנת לימוד, נשר מהלימודים על רקע שימוש בסמים ואלכוהול, לא עבד למעט תקופה קצרה בבית מלון, אובחן עם הפרעת הסתגלות ומחלת סוכרת, הוכר כבעל 60% נכות, מתקיים מקצבת נכות, מקבל טיפול תרופתי, מתמודד עם קשיי שינה, נמצא במעקב פסיכיאטרי. עוד נמסר כי קשייו הרגשיים והנפשיים של הנאשם הועמקו לאחר האירוע.

הנאשם החל להשתמש בסמים ובאלכוהול כשהיה בן 13. תחילה השתמש בסם מסוכן מסוג קאנביס ובהמשך בסמים נוספים דוגמת קוקאין ואקסטזי. רק במהלך מאסר במסגרת תיק אחר עבר הוא טיפול בתחום ההתמכרויות ולדבריו מזה חמש שנים אינו משתמש כלל בסמים ובאלכוהול והוא שלל נזקקות טיפולית בתחום ההתמכרויות. יצוין, כי בבדיקות ששירות המבחן ערך לנאשם לא נמצאו שרידי סם בתוצאות בדיקות שתן שביצע.

באשר לעבירה מסר הנאשם כי לא הבין שרכבו פגע בילד. הנאשם הוסיף וטען כי נסע לביתו מאחר שהרגיש כי הסוכר בדמו היה גבוה והוא נאלץ לקבל טיפול.

שירות המבחן התרשם שהנאשם חווה כאב ומצוקה בעקבות מות המנוח, וכי ההליך המשפטי והמחירים שעלו לשלם בעטיו מהווים עבורו גורם משמעותי והרתעתי.

לצד זאת, שירות המבחן התרשם כי הנאשם גדל תחת חשיפה לאלימות וסמים ופיתח בעצמו דפוסי התמכרות, כי הוא בעל יכולות תפקודיות נמוכות, כי הוא לא לוקח אחריות ומתייחס בטשטוש לפרטי האירוע, מגלה עמדות קורבניות ומשליך את מעשיו ובחירותיו על מצבו הרפואי, פעל לצורך מימוש צרכיו והתעלם מצרכי המנוח, מתקשה לערוך התבוננות בדפוסי חשיבותו שהביאו אותו לביצוע העבירה ולא ביטא נזקקות טיפולית.

בסופו של תסקיר, שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם עונש מוחשי בדמות מאסר לריצוי בעבודות שירות.

יצוין, כי במהלך הדיון שהתקיים לאחר קבלת התסקיר ב"כ הנאשם הבהירה שהנאשם לא חזר בו מהודאתו בכתב האישום וכי זה מסר לה שהוא שב ומודה בכל עובדות כתב האישום, והנאשם אף עשה כן בעצמו במהלך הדיון.

הנאשם צירף מסמכים רפואיים (נ1). מסמכים אלו מאמתים הדברים שנמסרו לשירות המבחן על אודות כך שהנאשם סובל מקשיים הסתגלותיים ומטופל תרופתית, ועל אודות כך שמצבו הרגשי - נפשי הוחמר לאחר האירוע מושא תיק זה, וכאשר דווח על תסמינים של דיכאון וחרדה. כן צורפו מסמכים הקשורים במחלת הסוכרת ממנה סובל.

לאחר דיון הטיעונים לעונש, צירפה ב"כ הנאשם מסמכים רפואיים נוספים, ביניהם אישור על ביקור אצל פסיכיאטר אשר אבחן פוסט-טראומה בעקבות האירוע מושא תיק זה בעטיו הומלץ על טיפול רפואי. כן צורף מסמך הקשור למצבו הפסיכו-סוציאלי של הנאשם המתייחס אף הוא למצבו הנפשי של הנאשם לאחר האירוע מושא התיק, וכן למצב הכלכלי של המשפחה.

5. המאשימה העידה לעונש את גב' א' י', אמו של המנוח.

זו מסרה כי בנה, המנוח, היה ילד מקסים; כי גם בחלוף שנתיים מאז האירוע היא מתקשה לדבר עליו בלשון עבר; כי היא שמה את ילדיה במרכז והשקיעה בהם; וכי לא ניתן לאמוד את הנזק שנגרם לכל המשפחה שנמצאת בפוסט טראומה.

בהמשך הוסיפה כי אף שאין עונש או פיצוי שינחם אותם או יחזיר להם את בנם, היא מצפה שבית המשפט יטיל על הנאשם את העונש המקסימאלי הקבוע בחוק בנוסף לשלילת רישיון נהיגה לתקופה ממושכת.

טיעונים לעונש

6. **המאשימה** טענה לעונש בכתב והשלימה טיעוניה על-פה. המאשימה טענה כי מתחם העונש ההולם נע בין שתי שנות מאסר וחצי לחמש שנות מאסר, ועתרה לעונש של שתי שנות מאסר וחצי, פסילת רישיון נהיגה בפועל לתקופה שנמצאת ברף אמצעי של מתחם שבין 6 ל- 8 שנות פסילה, מאסר על תנאי, פסילת רישיון נהיגה על תנאי, קנס ופיצוי למשפחתו של המנוח בהיקף של עשרות אלפי שקלים.

המאשימה הפנתה בטיעוניה לערכים המוגנים שנפגעו, למידת הפגיעה הגבוהה בהם, לענישה הנוהגת ולנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. המאשימה עמדה על הסלידה החברתית ממעשיו של הנאשם, על כך שהנאשם הורשע בחלופה החמורה של עבירת ההפקרה שלצדה נקבע עונש של 14 שנות מאסר, לתכלית של הנורמה הפלילית להבטיח מתן עזרה מיידית לנפגע תאונת דרכים ולהגן על חייו ובריאותו.

באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה הפנתה המאשימה לחלקו הבלעדי של הנאשם בביצוע העבירה, לנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה ולסיבה בגינה ביצע הנאשם את העבירה.

המאשימה הפנתה לעברו הפלילי והתעבורתי של הנאשם, לכך שאין בנסיבות חייו כדי להביא להקלה בעונשו ולכך שלא נגרם לו כל נזק מביצוע העבירות.

המאשימה הפנתה לאמור בתסקיר שירות המבחן על אודות כך שהנאשם לא ביטא נזקקות טיפולית. כן ציינה כי שירות המבחן סבר שיש להטיל עונש מוחשי אך המליץ להסתפק בעונש מאסר לריצוי בעבודות שירות בשל מצבו הרפואי, המלצה אותה ביקשה לדחות משום שזו אינה עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה בעבירה דנן.

המאשימה הפנתה לפסיקה לתמיכה בעמדתה העונשית.

7. **ב"כ הנאשם** טענה כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ל-18 חודשי מאסר, ועתרה לעונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי, פסילת רישיון נהיגה בפועל לתקופה קצרה, פסילת רישיון נהיגה על תנאי לתקופה ממושכת כרכיב מאזן ופיצוי סמלי שלא יעלה על ₪ 10,000 בשל מצבו הכלכלי והנפשי המורכב.

בפתח טיעוניה הביעה ב"כ הנאשם, בשמה ובשם הנאשם, את צערה בפני משפחת המנוח על מותו של המנוח.

ב"כ הנאשם התייחסה בטיעוניה לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, והדגישה את העובדה שאינה נתונה במחלוקת לפיה הנאשם לא נמצא אחראי לתאונה ולמותו של המנוח; כי לא מדובר בעבירה שקדם לה תכנון מוקדם; כי אין מדובר במי שנהג ללא רישיון או בזמן פסילה או בשכרות או במהירות, כפי שלא פעם קורה בעניינם של נאשמים שביצעו גם עבירת הפקרה; כי הנאשם נהג בדרך נכונה

ורגילה ומבחינתנו התאונה הייתה בלתי נמנעת; כי לאחר הפגיעה במנוח הנאשם עצר את רכבו במרחק של כמאה מטר לאחר הצומת והבחין במספר רב של אנשים שניגשו לטפל במנוח בתוך פרק זמן קצר; כי הנאשם היה במצוקה נפשית וחש בלחץ ואלו הגבילו את יכולתו להבין את מעשיו; כי מותו של המנוח היה נקבע בבית החולים גם ללא הפקרת הנאשם בשל החבלות שנגרמו לו כתוצאה מהתאונה; וכן שהנאשם הסגיר את עצמו למשטרה כעבור שעותיים בלבד.

ב"כ הנאשם התייחסה לפסיקה שצרפה המאשימה וטענה כי זו מתייחסת למקרים שבהם נסיבות ביצוע עבירת ההפקרה היו חמורות יותר, כשאל עבירה זו נלוו עבירות נוספות. בהתאם לכך טענה כי המתחם שלו טענה המאשימה אינו מתכתב עם הפסיקה שהמאשימה עצמה הגישה.

ביחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה הפנתה ב"כ הנאשם להודאת הנאשם, לאחריות שלקח על מעשיו בהזדמנות הראשונה, לשיתוף הפעולה שלו עם הרשויות, לחלוף הזמן מאז נעברה העבירה, לנסיבות חייו האישיות והמשפחתיות הקשות, למצוקה שחש בעקבות מותו של המנוח, לפגיעה של האירוע בו ובמשפחתו ולאמפטיה שגילה למותו של המנוח.

ב"כ הנאשם הוסיפה כי עברו הפלילי של הנאשם לא קשור לעבירות דומות וכי עברו התעבורתי הוא דל חרף כך שהוא אוזח ברישיון נהיגה שנים ארוכות.

ב"כ הנאשם ביקשה בסיום טיעוניה לשקול האפשרות לקבל תסקיר משלים מטעם שירות המבחן וזאת לנוכח הרצון שהביע הנאשם בפניה להשתלב בהליך טיפולי בשירות המבחן, הליך שיוכל לסייע להגנה לבסס את "אלמנט השיקום של הנאשם".

8. **הנאשם** אמר את דברו. הנאשם פנה לבני משפחת המנוח וביקש מהם סליחה, הביע השתתפותו בכאבם ובצערם, מסר שהוא מבין את הקושי של המשפחה, מסר כי הוא פגוע מאוד מעצמו והוסיף כי לא התכוון חלילה לפגוע ולברוח ולכן עצר בצד הדרך.

הנאשם הוסיף כי הוא נשוי חמש שנים, כי הוא רוצה גם ילד משלו וכי הוא חולה בסוכרת.

הכרעה ודין

9. סבורני כי מתחם העונש ההולם ביחס לרכיב המאסר נע בין 12 חודשי מאסר ל-36 חודשי מאסר ואילו ביחס לרכיב פסילת הרישיון נהיגה נע מתחם העונש ההולם בין 36 חודשי פסילה ל-60 חודשי פסילה.

בקביעת מתחמי העונש התחשבתי בערכים המוגנים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות כפי שאפרט להלן.

10. במעשיו פגע הנאשם בערכים המוגנים של קדושת החיים, ערבות הדדית וסולידריות חברתית, מתן עזרה לזולת בשעת צרה ושמירה על הסדר הציבורי.

11. החובה המוסרית להגיש עזרה לנפגע אחרי תאונה ובכלל, ולהזעיק את שירותי ההצלה, נובעת מן הכלל "לא תעמוד על דם רעך" (ויקרא, פרקי"טפסוקט"ז). כלל זה עוגן עלי חוק בשנת 1998 (חוק "לא תעמוד על דם רעך", התשנ"ח-1998), כאשר בהתאם לסעיף 1 לחוק זה מחויב כל אדם להושיט עזרה ולסייע למי שמצוי בסכנת חיים. העובר על חוק זה עובר למעשה עבירה פלילית, בכפוף לסייגים שונים.

תקנה 146 לתקנות התעבורה מחילה חובה זו על כל נוהג רכב העובר במקום בו התרחשה תאונת דרכים עם נפגעים, קל וחומר אם הנוהג ברכב עצמו היה מעורב בתאונה שכזו.

בית המשפט העליון התייחס ברע"פ 3626/01 ויצמן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 5.3.2002), פסקה 13 לחומרה שבהפקרת נפגע בצד הדרך בהאי לישנא:

"עבירת ההפקרה אחרי פגיעה עבירה קשה היא; לא עוד אלא שעבירה היא הפוקדת עצמה עם העבירות שיש בהן כיעור. הנה זה שרוע על הכביש, מתבוסס בדמו, אדם שזה עתה נפגע בתאונה שהנהג היה מעורב בה - אדם שאפשר ניתן לעזור לו, אפשר ניתן להצילו - ותחת אשר יעצור ויושיט עזרה לפגוע, לוחץ הנהג על דוושת ההאצה ובורח מן הזירה למלט נפשו מחיוב בעונשין [...]"

וראו בהקשר זה גם ע"פ 7224/03 חסון נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 20.11.2003).

הצורך בהחמרת הענישה בעבירת ההפקרה הביא לתיקון 101 לפקודת התעבורה (התשע"ב-2011) אשר קבע מדרג חומרה המבוסס על שלוש חלופות שונות של הפקרה (הפקרה ברשלנות, הפקרה במודעות והפקרה בנסיבות מחמירות). בעניינו, הורשע הנאשם בחלופה המחמירה של עבירת ההפקרה, שהעונש המרבי שנקבע לצידה הוא של 14 שנות מאסר ובהתאם לסעיף 40 לפקודת התעבורה קיימת תקופה מזערית של פסילת רישיון נהיגה לצד של עבירה זו העומדת על שלוש שנים.

לצד זאת, יש להזהר מפני "פאניקה מוסרית" שעלולה להוביל להחמרת יתר בענישה בעבירה זו. זאת, הן בשל אופייה המחדלי של העבירה והן בשל היותה נטולה אותה "נחישות עבריינית" המאפיינת עבירות מתוכננות. בעניין זה ראו מאמרה של פרופ' מ' גור-אריה **"המשפט הפלילי בפסיקת בית המשפט העליון בשנת תשע"א - מגמה של הרחבת האחריות הפלילית ושל החמרת הענישה"**, דין ודברים ז' תשע"ג, 59, 89-91.

12. מידת הפגיעה בערכים המוגנים בעניינו היא משמעותית.

הנאשם היה מעורב בתאונה בה נהרג ילד בן 9 שרכב על הקורקינט שלו. הנאשם פגע עם חזית צד ימין של רכבו במנוח אשר הועף כתוצאה מכך אל מכסה המנוע של הרכב ומשם אל הכביש.

הנאשם המשיך בנסיעה ועצר את רכבו רק כעבור כ- 100 מטרים, אך גם זאת לפרק זמן קצר, כשהוא לא יורד מרכבו כדי לעמוד על תוצאות התאונה ולבדוק את מצבו של המנוח. הנאשם הותיר את המנוח מוטל על הכביש מבלי להחיש לו עזרה או סיוע ומבלי להזעיק ולהמתין להגעת כוחות ההצלה למקום התאונה, פעולה אנושית נדרשת.

חומרה נוספת בהתנהלותו של הנאשם מקורה בכך שהנאשם הסגיר את עצמו למשטרה רק לאחר שדודו ביקש ממנו לעשות כן, ולא לפני שנמלט רכוב ורגלית מניידת משטרה שביקשה ממנו לעצור לאחר שהבחינה ברכבו.

לצד זאת, יש לתת משקל מה, לכך שלא יוחסה לנאשם אחריות לתאונה וכנגזר מכך למותו של המנוח.

13. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נתתי דעתי לתוצאות הטראגיות של האירוע ולנזק שנגרם למשפחת המנוח, אף שהנאשם לא אחראי כאמור למותו של המנוח; לכך שהנאשם עזב את המקום מבלי לבדוק את תוצאות התאונה ולהושיט עזרה למנוח הקטין או להמתין לשירותי ההצלה למרות שיכול היה לעשות כן בנקל; לכך שגם לאחר שהנאשם מצא לעצור את הרכב בחלוף כ- 100 מטרים לא ראה לנכון לצאת מהרכב או לגשת לראות מה מצבו של המנוח ולכך שבהמשך נמלט באופן רכוב ורגלי מניידת משטרה שהבחינה ברכבו וכרזה לו לעצור.

מנגד נתתי דעתי לכך שלא יוחסה לנאשם אחריות לגרימת התאונה ולתוצאותיה (ראו ע"פ 3754/14 גורמזנו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו, 11.11.2014], פסקה 8 וההפניות שם).

כן נתתי דעתי לכך שבחלוף זמן קצר מהתאונה הגיע באקראי רופא אל המנוח שהחל לטפל בו ולבצע בו החייאה עד להגעת ניידת מד"א, וחרף האמור מותו של המנוח נקבע בסמוך להגעתו אל בית החולים.

נתתי דעתי גם לכך שהנאשם הסגיר עצמו למשטרה בתוך פרק זמן קצר יחסית, של כשעתיים ורבע מאז התאונה, אף שהוא עשה כן לאחר שכאמור נמלט מהמשטרה ולאחר שדודו ביקש ממנו לעשות כן.

עוד נתתי דעתי לכך שלהבדיל ממקרים דומים ורבים, כפי שניתן ללמוד גם מסקירת הפסיקה שתעשה להלן, הנאשם לא ביצע כל עבירה, פלילית או תעבורתית, לצד העבירה שבה הורשע.

לא מצאתי לתת משקל של ממש לטענת ב"כ הנאשם באשר להבנתו המוגבלת של הנאשם את

מעשיו בשל תחושת הלחץ והמצוקה שחש בעת האירוע. טענה זו נשענת על הנסיבה המנויה בסעיף 40 ט(א)(6) לחוק העונשין. דא עקא, שבכתב האישום שגובש במסגרת ההסדר אין כל זכר לנסיבה זו, וככלל, בהתאם לסעיף 40(ד) לחוק העונשין, נסיבות הקשורות בביצוע העבירה צריכות להיות כלולות בכתב אישום שבו מודה נאשם.

אך לא בכך העיקר. תכליתה של עבירת ההפקרה היא הכוונת הפעולה של נהגים במצבים קיצוניים מעין אלו כדי להתגבר על אותה נטייה טבעית לכאורה, באופן שיכול להביא במקרים המתאימים להצלת חיים של ממש. בע"פ 4311/14 אבוטבול נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 20.5.2015), פסקה 17 נאמר כי:

"לא אכחד כי יש בסיס לטענה לפיה התנהגותו של אדם שונה במצבי לחץ וטראומה לעומת התנהגותו בשגרה [...] עם זאת, משקבע המחוקק, כי בגין נטישת זירת תאונה יש להשית על הנוהג ברכב עונש משמעותי, נקבעה גם הנחת יסוד לפיה המעשים הם בני ענישה. על כן, גם אם תתקבל הטענה כי תגובתו הראשונית הטבעית של אדם היא לחמוק מזירת האירוע, ההתחשבות בטבעיותה הלכאורית של התנהגות זו כנסיבה לאי הטלת אחריות, או כנסיבה בעלת משקל מכריע להקל בעונש, עלולה לרוקן מתוכן את סעיף העבירה. יתרה מכך, מטרת החוק היא להכווין את התנהגותו של הנהג בסמוך לקרות התאונה ולהבטיח כי לנפגע התאונה תוגש עזרה ראשונה בהקדם האפשרי, ולצורך כך יש להטיל עונש הולם ומרתיע, שימשמש כמשקל נגד אל מול תגובה ראשונית אפשרית של בריחה מזירת האירוע [...]"

מעבר לאמור אצ"ן, כי קשה להלום טענת ב"כ הנאשם בעניין גם משום שהנאשם לא נמלט באופן מיידי מהמקום אלא כן מצא לעצור את רכבו בחלוף כ-100 מטרים, וכן מצא להמתין במקום פרק זמן קצר, ובכל זאת נמנע מלגשת ולסייע למנוח או להזעיק עזרה. הווה אומר, הנאשם לא נמלט מהמקום מתוך החלטה רגעית, היסטורית וחפוזת אלא לאחר שהיה בידו זמן, אף אם קצר, לכלכל צעדיו. על כך יש להוסיף שהנאשם נמלט מהמשטרה שכרזה לו לעצור והפעילה אור כחול על גג הניידת, התנהלות המלמדת על הבנתו ומודעותו של הנאשם לחומרת מעשיו קודם להימלטותו מן המשטרה.

בכך גם החמיר הנאשם את נסיבות ביצוע העבירה משידענו שאחת התכליות שעומדות בבסיס עבירה זו הוא מתן מידע לגורמי האכיפה על אופן קרות התאונה.

14. הענישה הנוהגת בעבירת ההפקרה היא מגוונת ותלויה בנסיבות ה"מעשה", לרבות בזירת האירוע, במשכו של האירוע, בזיקה לגרימת התאונה ובעבירות הנלוות לעבירה זו (אם היו), בנזק שנגרם במהלך האירוע, לגוף ולרכוש וכיוצ"ב נסיבות המשפיעות על חומרת האירוע, כמו גם בנסיבות ה"עושה", לרבות גילו של הנאשם, עברו הפלילי והתעבורתי ובשאלת שיקומו.

בע"פ 10990/03 **אלהרש נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 19.1.2005) דחה בית המשפט את ערעורו של נאשם צעיר ללא עבר פלילי שהורשע בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה, נהיגה ללא רישיון, שיבוש מהלכי משפט ועבירות נוספות והותיר על כנו עונש של 36 חודשי מאסר ופסילת רישיון נהיגה לתקופה של 8 שנים.

במקרה זה הנאשם שנהג ברכב ללא שהורשה לכך, פגע במנוח שרכב על אופניו בשולי הדרך וגרם למותו. הנאשם שלא הואשם בגרימת התאונה לא עצר כדי להושיט עזרה למנוח או להזעיק את כוחות ההצלה.

בע"פ 7936/13 **לוי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 16.12.2014) דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נהג משאית, על הכרעת הדין, שהורשע בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה לאחר שנקבע כי אינו אחראי לקרות התאונה. בית המשפט העליון קיבל את ערעורו של הנאשם ואת ערעור המדינה באשר לגזר הדין. במקרה זה הורשע הנאשם בהפקרה של שני הולכי רגל (איש ואשתו) שנדרסו למוות תחת גלגלי משאיתו לאחר שלא הצליח לבלום בזמן. הנאשם שהבחין כי פגע בהם עצר במרחק 100 מטר ממקום התאונה אך לאחר מכן המשיך בנסיעתו ועזב את המקום.

בית המשפט העליון כאמור קיבל את ערעור הנאשם על חומרת עונש המאסר והעמידו, בהתאם לענישה המקובלת שהייתה נהוגה טרם תחולתו של תיקון 101 לפקודה בעבירת ההפקרה, על 26 חודשי מאסר חלף 36 חודשי מאסר שהשית עליו בית המשפט המחוזי. במקביל קיבל בית המשפט העליון את ערעור המדינה ופסל את רישיונו של הנאשם למשך 3 שנים בנוסף לפסילה על תנאי למשך 12 חודשים שגזר עליו בית המשפט המחוזי. בית המשפט העליון ציין כי העונש ניתן גם בהתחשב במגמת ההחמרה בעבירת ההפקרה.

בע"פ 12039/04 **אשר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 16.06.2005) דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה, שיבוש מהלכי משפט ועבירות נלוות והותיר על כנו עונש של 24 חודשי מאסר ופסילת רישיון נהיגה לתקופה של 5 שנים. במקרה זה המשיך הנאשם בנסיעתו לאחר שפגע עם רכבו בהולכת רגל וגרם למותה.

בע"פ 3258/16 **וולקוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 22.01.2017) (להלן: "עניין וולקוב") דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה והותיר על כנו עונש של 15 חודשי מאסר ופסילה בפועל של רישיונו למשך 5 שנים. במקרה זה פגע הנאשם, שלא הואשם בגרימת התאונה, ואשר נהג ברכב משא, ברכב אופניים וגרם לו לחבלות חמורות. הנאשם המשיך בנסיעתו אך עצר לאחר מכן בקרבת מקום, ניגש אל מקום התאונה, הבחין בנפגע כשהוא חבול ושמע קריאות של אנשים להזמין שירותי הצלה, עזב את המקום ולמחרת הסגיר את עצמו. בענייננו כאמור גרמה התאונה למותו של המנוח.

יצוין, כי ישנם גם מקרים שבהם מטעמי שיקום ובנסיבות מיוחדות וחריגות הסתיימו ההליכים בעונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות. ראו למשל ע"פ 6321/18 **קריאף נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 18.12.2019).

אציין כי עיינתי בפסיקה שהגישו הצדדים. מטבע הדברים כל צד הגיש פסיקה התומכת בעמדתו העונשית.

המאשימה צרפה למשל את ע"פ 2496/15 **אל סייד נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 21.9.2015) בו הקל בית המשפט העליון בהסכמת הצדדים בעונשו של נאשם שהורשע בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה ושיבוש מהלכי משפט ל-36 חודשי מאסר חלף 42 חודשי מאסר שהשית בית המשפט המחוזי בעקבותעברו הנקי, התסקיר החיובי והפיצוי ששולם למשפחת המנוח. בית המשפט העליון הותיר על כנו עונש של 3 שנות פסילת רישיון נהיגה וביטל את עונש המאסר על תנאי שהשית בית המשפט המחוזי כהוראת החוק. במקרה זה הנאשם פגע עם רכבו בהולך רגל בכביש בין עירוני. כתוצאה מהתאונה נחבט המנוח בשמשה הקדמית, נהדף לשול השמאלי של הכביש ומצא את מותו;

את ע"פ 774/17 **חטאב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 37.3.2019) בו קיבל בית המשפט את ערעור המדינה ודחה את ערעור הנאשם שהורשע בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה ועבירות נוספות וגזר עליו עונש של 15 חודשי מאסר חלף 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות שגזר עליו בית המשפט המחוזי. לצד זאת ועל מנת לא לפגוע באיזון שבין רכיבי הענישה הקל בית המשפט העליון ברכיב של פסילת רישיון נהיגה והעמיד את תקופתו על 5 שנים חלף 7 שנים כפי שנקבע בבית המשפט המחוזי. במקרה זה פגע הנאשם בהולך רגל שחצה את הכביש. כתוצאה מהפגיעה המנוח הוטח על שמשות הרכב ונפל אל הכביש בעודו בחיים כשהנאשם עזב את המקום מבלי לעצור ולהושיט עזרה והמנוח נפגע מכלי רכב אחרים ונהרג. בקשה לדיון נוסף שהוגשה בעניינו נדחתה (דנ"פ 2562/19 **חטאב נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו, 2.5.2019]);

את ע"פ 1964/20 **אספה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 12.8.2020) בו קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה ושיבוש מהלכי משפט לאחר שזוכה מעבירות של נהיגה בשכרות ונהיגה במהירות מעל המותר וקיצר את עונשו ל-36 חודשי מאסר חלף 54 חודשי מאסר שהשית עליו בית המשפט המחוזי. בית המשפט העליון קבע כי מדובר בעונש מחמיר נוכח מדיניות הענישה הנוהגת, והוסיף כי על אף הצורך במגמת החמרה בעבירות אלו אין מקום לעשות זאת "באבחה אחת".

במקרה זה פגע הנאשם שלא הואשם בגרימת התאונה באופניים חשמליים עליהם רכבו שני רוכבים. כתוצאה מהתאונה הועף אחד מרוכבי האופניים והוטל אל מעבר החציה, איבד את ההכרה ולאחר מספר ימים נקבע מותו בעוד הרוכב השני סבל מחבלות. הנאשם עזב את מקום התאונה מבלי לברר את תוצאותיה ומבלי להושיט לנפגעים עזרה או להזעיק את כוחות ההצלה. בנוסף

הורשע אותו נאשם בעבירה של שיבוש מהלכי משפט.

ב"כ הנאשם צרפה למשל את ע"פ 847/23 **חאג' יחיא נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 26.6.2023) בו קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של הפקרה לאחר פגיעה והפחית את עונשו ל-9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות חלף 14 חודשי מאסר בפועל לצד פסילת רישיון נהיגה למשך 3 שנים שהטיל עליו בית המשפט המחוזי לאחר שהוצג לפניו "הסדר טווה" במסגרתו המאשימה הגבילה את טיעוניה לעונש ל-18 חודשי מאסר. בית המשפט העליון מצא להקל בעונשו של הנאשם בין היתר **בשל הקרבה המשפחתית של הנאשם למנוח, השתלבותו בהליך טיפולי ומצבו הנפשי לאחר התאונה.**

במקרה זה פגע הנאשם שנסע על השול במנוח שרכב על אופניים חשמליים והמשיך בנסיעה מבלי לעצור;

את ת"פ (מחוזי-ת"א) 65828-06-20 **מדינת ישראל נ' אבגן** (פורסם בנבו, 4.4.2022) בו גזר בית המשפט על נאשם שהורשע בעבירה של הפקרה לאחר פגיעה לפי סעיף **64(א)(ב)** לפקודת התעבורה ועבירות נלוות עונש של 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ועונשים נלווים **וזאת משיקולי שיקום** ולאחר קיום הליך של "צדק מאחה" בין הנאשם לרוכב האופנוע, ולאחר ששילם מבעוד מועד, בהליך אזרחי ובמסגרת הליך הצדק המאחה **פיצוי כולל של 70,000 ש"ח**. במקרה זה צרך הנאשם לפני התאונה סם מסוכן ופגע לאחר שחצה את הצומת באור אדום ברוכב אופנוע. **נפגע העבירה לא נהרג כתוצאה מהתאונה** אלא הוא נזקק לאשפוז בעקבות שברים וחבלות שנגרמו לו;

ואת ת"פ (מחוזי-מרכז-לוד) 29874-07-21 **מדינת ישראל נ' עאזם** (פורסם בנבו, 19.9.2023) בו גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בעבירה של הפקרה לאחר פגיעה עונש של 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ופסילה של רישיון נהיגה למשך 5 שנים **בשל הנסיבות המקלות הקשורות בביצוע העבירה (הנאשם עזב את המקום עת ידע כי אחר מסייע לנפגע, והוא עזב את המקום, על מנת להזעיק את בני משפחתו)**. במקרה זה פגע הנאשם בהולך רגל שחצה את הכביש שלא במעבר חציה והטיחו לכביש. הנאשם עצר את הרכב, ניגש למתלונן שהיה מחוסר הכרה החל לצעוק וכשהגיע אדם למקום נכנס לרכבו ונמלט מהמקום. **נפגע העבירה לא נהרג כתוצאה מהתאונה** אלא נחבל בראשו באורח אנוש ואושפז בבית החולים עד לשחרורו.

15. באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה מצאתי לתת משקל להודאת הנאשם וללקיחת האחריות על-ידו, לנסיבותיו האישיות-משפחתיות לרבות למצבו הנפשי (והפיזי) שקדם לביצוע העבירה ואשר החמיר לאחר ביצוע העבירה, לחרטה ולבקשת הסליחה ממשפחת המנוח ולפגיעה של העונש בו ובמשפחתו.

נתתי משקל גם לעברו הפלילי של הנאשם. הנאשם ריצה כבר שני מאסרים בגין שתי הרשעות קודמות,

ועונשים אלה לא הרתיעו אותו מלחזור ולבצע עבירה חמורה. האחת בעבירה של הפרת הוראה חוקית בעטיה נדון לחודש מאסר, והשנייה בעבירת מין בעטיה נדון לארבע שנות מאסר וחצי. אציין עוד כי עברו התעבורתי מאידך אינו מכביד.

חומרת העבירה שעבר הנאשם, העובדה שזה לא ביטא נזקקות טיפולית בפני השירות ועברו הפלילי של הנאשם מלמדים על הצורך לתת ביטוי גם לשיקול הרתעת היחיד. זאת, לצד שיקול הרתעת הרבים היפה לגזרה זו של עבירות.

לא מצאתי לקבל את ההמלצה העונשית של שירות המבחן. המלצת שירות המבחן להסתפק במאסר לריצוי בעבודות שירות לא מתכתבת עם תוכן התסקיר שהגיש שירות המבחן ואף עם מסקנתו בדבר הצורך בענישה מוחשית. כזכור, בתסקיר צוין כי הנאשם לא לוקח אחריות מלאה על מעשיו, מתייחס בטשטוש לפרטי האירוע, מגלה עמדות קורבניות ומשליך את מעשיו ובחירותיו על מצבו הרפואי, פעל לצורך מימוש צרכיו והתעלם מצרכי המנוח, מתקשה לערוך התבוננות בדפוסי חשיבותו שהביאו אותו לביצוע העבירה ולא ביטא נזקקות טיפולית.

אציין, כי לנוכח התרשמות זו של שירות המבחן ולנוכח העונש שמצאתי להטיל על הנאשם, לא ראיתי לנכון לקבל בקשת ב"כ הנאשם להפנות הנאשם פעם נוספת אל שירות המבחן.

לא מצאתי לקבל את ההמלצה העונשית של שירות המבחן גם לנוכח העובדה שזה מתמקד בשיקול השיקום של הנאשם בעוד שבית המשפט אמון על בחינת שיקולים נוספים דוגמת גמול והרתעה, שוודאי נדרשים בסוג זה של עבירות.

16. בקביעת המתחם של פסילת רישיון הנהיגה כמפורט לעיל התחשבתי כאמור בערכים המוגנים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ובענישה הנוהגת. בקביעת המתחם ביחס לתקופת הפסילה נתתי משקל ממשי גם לאמור בסעיף 40 לפקודת התעבורה לפיו לא תפחת תקופת הפסילה, בגין עבירה לפי סעיף 64א' לפקודת התעבורה, מ-3 שנות פסילה אלא בנסיבות מיוחדות.

בעניין זה של זיקת עונש מזערי של העבירה בה הורשע הנאשם לרף התחתון של מתחם העונש ההולם ראו למשל ע"פ 4876/15 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 03.12.2015) פסקה 31. אכן, פסיקה זו התייחסה לרכיב של מאסר בפועל ואולם כוחה יפה לטעמי אף ביחס לרכיב של פסילת רישיון נהיגה, באשר בשני המקרים יש לתת משקל לעמדת המחוקק ביחס לחומרת העבירה וחשיבות הערכים המוגנים. בענייננו, בהינתן שהנאשם לא אחראי לגרימת התאונה ולתוצאה הטראגית ובהינתן שעברו התעבורתי אינו מכביד סבורני כי יש להעמיד את עונש פסילת

רישיון הנהיגה ברף הנמוך של מתחם עונש הפסילה שקבעתי.

17. באשר לרכיב המאסר המותנה לו עתרה המאשימה, יש לתת את הדעת לסעיף 64א(ד) לפקודת התעבורה הקובע כי: **"החליט בית המשפט להטיל על אדם עונש מאסר לפי סעיף קטן (ב) או (ג), לא ייתן עליו צו מבחן, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו, ולא יטיל עליו מאסר על-תנאי בין כעונש יחיד ובין כעונש נוסף"**. משבכוונתי להטיל על הנאשם עונש של מאסר בפועל, לא ניתן להטיל עליו גם עונש של מאסר על תנאי כעתירת המאשימה על אף שנראה שהיה לכך מקום. גם אני לא מצאתי טעם טוב למגבלה זו שבדין, הפוגעת ביכולת להרתיע הנאשם מלשוב ולבצע עבירה דומה, דווקא בעבירה שכזו. **בעניין וולקוב**, פסקה 7 התייחס בית המשפט העליון לעניין זה בהאי לישנא:

"המשיבה מסכימה לביטול רכיב המאסר המותנה שבגזר הדין, לנוכח לשונו הברורה של סעיף 64א(ד) הנ"ל. בנסיבות אלה, אין לנו אלא להיענות לבקשה ולבטל את המאסר המותנה שהושת על המערער, הגם שלא הובהר לנו מה הרציונל העומד מאחורי ההוראה המונעת הטלת עונש מאסר מותנה בנוסף לעונש מאסר מאחורי סורג ובריח. הבהרנו, במהלך הדיון, כי יש מקום לחשיבה נוספת בעניין זה, ובמידת הצורך לשקול את תיקון החקיקה הרלבנטית".

קרוב ל-8 שנים חלפו מאז הערת בית המשפט העליון ונראה כיהתיקון הנדרש בחקיקה טרם נעשה. סבורני שראוי שהמאשימה תשוב ותבחן את קריאת בית המשפט העליון לחשיבה נוספת בעניין.

18. לאור כל האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 18 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצר.

ב. אני פוסל את הנאשם לקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 42 חודשים החל מיום השחרור מהמאסר. על הנאשם להפקיד את רישיון הנהיגה במזכירות בית המשפט ולחלופין למלא תצהיר מתאים במזכירות בית המשפט לצורך תחילת מניין תקופת הפסילה. הפסילה תהיה במצטבר לכל פסילה אחרת, אם קיימת.

ג. אני פוסל את הנאשם מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 12 חודשים על תנאי שלא עמוד 13

יעבור במשך 3 שנים מיום שחרורו, עבירה של נהיגה בזמן פסילה או עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה או עבירה של הפקרה אחרי פגיעה.

ד. הנאשם ישלם פיצוי בסך של 20,000 ₪ למשפחת המנוח. הפיצוי ישולם בתוך 3 חודשים מהיום.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, י"א כסלו תשפ"ה, 12 דצמבר 2024, בהעדר הצדדים.